

UNITÁRIUS ÉLET

XXVII. ÉVFOLYAM, 3. SZÁM

1973. JÚLIUS—SZEPTEMBER

Kenyér volt a sorsa

„A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma...”

Még egy négyszögölnyi földje sem volt soha. Apjától az ács mesterséget tanulta. Nem szántott, nem vetett és nem is aratott soha, egyetlen egyszer sem. Csak a tenyerében morzsolta volt ki a szemeket a kalászból egyszer, amikor ő is, és tanítványai is nagyon éhesek voltak. — Mégis a kenyér volt a sorsa.

Pályafutásának kezdetén, a pusztai nagy számadás-számvetés idején a sátán a kenyér gondjával támadta meg. Az utolsó este pedig, mikor övével együtt vacsorázott, a húsvéti bárány elfogyasztása után a kenyérbe örököztette bele emlékét, hogy amíg csak ember lesz a földön, akinek életszükségei között ott lesz a kenyér is, róla soha többé el ne tudjon feledkezni!

A kísértő gondolatoknak micsoda alattomos cselvése negyvennapos böjtölés, koplalás után, elmélkedés és imádkozás, magavívódás után, mintegy fizetség képpen az önként vállalt sanyargatás kínjait még inkább lázadásra szítani ezzel a kaján kihívással:

„Ha Isten fia vagy, parancsolj a köveknek, hogy változzanak kenyerekké és ne éhezjél”.

Ehhez hasonló csak az lehetett, amikor a keresztről elsőhajtott volt, hogy: „Szomjúhozom” és a vásári szenzációra éhezett, romlott lelkű csőcselék víz helyett ecettel kínálja meg! — És milyen nagyszerű gondolat az evangélium sorsát egyetlen falat kenyérbe vésni bele, mikor mindenki elfordult tőle s rendre még azok is megtagadják, akikben a legjobban bízott: „Vegyétek és egyétek, ez az én testem, amely ti éretetek megtöretik.” És oh milyen hosszú volt az út és nehéz, amíg idáig jutottak! Mert Ő közben meg kellett áldja a Tibériás mellett a szegény gyermek öt árpa-kenyerét, hogy ötezer agyoncsigázott s az igazságra, a békességre kiéhezett ember lelkét megelégtse vele. Kellett, hogy adjon a Samaritánus kenyéréből a félholtra vert ellenségnek, hogy, amit a gőgös papok és levíták soha sem tudtak elérni, megindítsa a lelkében a jóltevő szeretet mindent elágazító, éltető erőit. — Ki kellett korbácsolja Isten házából a kufárokat és a pénzváltókat, akik még az imádságot is aranypénzre szerették volna átváltani. Csalódnia kellett mindenkiben, hogy a lelkében éltető napként ragyogjon fel és kristályosodjék ki a nagyszerű gondolat: Mint kenyeret az éhezőnek, a saját életét, testét-lelkét kell odaadja a világnak, hogy soha többé el ne vesszen a földön egyetlen ember sem. Mert, aki üdvösségre vágyik, csak rádöbben egyszer a nagy titok szent értelmére, melyet így nyilvánított ki a világnak: „Én vagyok az életnek ama kenyere”.

Szóval a kenyér volt a sorsa mindenképpen! —

Azért áldozunk mi, unitáriusok kenyeret az Úrvacsorában, mert a kenyérben, a mi felfogásunk szerint, számunkra benne van az egész evangélium. Imádságból is, melyet egykor a tanítványainak tanított, mindent elfeledhetünk, de a viharverte, kenyértelen insé-

ges időkben, a szűkös napokon mindúntalan visszavisszasír ajakunkon a könyörgés:

„A mi mindennapi kenyerünket, add meg nekünk ma”!

Micsoda szerénység és mekkora lemondás!!? Nem gondolni a holnapra, mert minden napnak megvan a maga gondja s ez éppen elég is. Nem sopánkodni azon, hogy majd mivel ruházkodunk? A mezők liliomai nem fonnak, nem szőnek és mégis ékeesebben öltözködnek, mint Salamon, amikor a legnagyobb volt az ő bölcsességének és gazdagságának dicsősége. Mindig csak éppen annyit kérni és annyit igényelni, amennyi arra az egy napra elég! A mindennapi kenyérből add meg Uram ma is azt, amire éppen szükségünk van, hogy a feladatainkat elvégezhessük s a ránbízottaknak eleget tehessünk. —

És a jól végzett munka után minden nap újra imádkozunk, hogy imádság legyen a munkánk és kenyérünk is, s vele a mi egész életünk.

Évszázadok óta szeptember utolsó vasárnapján, ezen a sajátosan unitárius ünnepen, elődeink hálaadó istentiszteleteken asztalt terítettek a templomban, s kenyér és bor-áldozatban az Úr Jézus emlékét idézték. Ilyenkor, a gazdasági esztendő csúcsán számot vetettek munkáik eredményével és felmérték egész életüket, emberségüket s megvizsgálták, hogy mire jutottak, mivé lettek egyenként és összesen egy hoosszú, küzdelmes esztendő alatt? Így tesszük ezt mi is, most is. Lelki szememmel látom a nagy készülődést s szinte halom, ahogy egykor kora reggel és naplementekor megkondultak a templomtornyok harangjai s szeptember utolsó hetében hétfőn reggeltől fogva minden nap hirdetik, üzenik dolgos, unitárius népünknek, hogy nagyhét van s vasárnap őszi hálaadás, úrvacsoraosztás. —

Egy-egy esztendő alatt sokat változik a világ és az ember is változik. Így minden őszi hálaadás, minden úrvacsoraosztás más, mint a többiek voltak. Mindenki van valami újszerűség, amit a fejlődő élet és a szüntelenül többretörő ember hoz magával.

Az én emlékezetemben két alkalom volt, amikor szinte elemi erővel rázott meg a templomban terített asztal falatnyi kenyérében összegyülemlett emlékezés s benne az érzések és gondolatok roppant zuhataga. Az egyik akkor volt, amikor én még nem is vehettem úrvacsorát, mert emberségemben még nem fejlődtem volt odáig, hogy ebben a szent áldozatban én is részt vehessenek s nem is a templomban, hanem otthon, a mi kis falusi házunkban éltem át az úrvacsora jelentőségét. Egy olyan esztendő szeptemberében volt ez, amikor a mi határainkon a jég megelőzte a falu népét a cséplésben s nálunk akkor, azon a nyáron elmaradt volt az aratás. Üres volt a hombár a mi gabonásunkban is, s a szó legegyszerűbb értelmében, nem volt kenyerünk. Szüleim akkor adtak kenyeret az Úrvacsorához őszi hálaadásra. Az utolsó maroknyi lisztünkől, mely még az előtte való évi termésből maradt meg, Édesanyám az Úr Jézusnak és a jégverte mezők népének sült kenyeret s Édesapám fehér asztalkendőben úgy vitte a kenyeret fel a Csupajon a Tiszteletes úrhoz, mintha valami áldozópap lett volna

ő is; a megtört, megpróbált sokgyermekes földműves ember. Azóta tudom már, hogy a mi kis házunk akkor nem is csak egyszerű templom, hanem valami világvárosi katedrális volt, s mi „istennépe” és az Úr Jézus gyülekezete voltunk nyolcan együtt.

A másik már sokkal általánosabb s abban az időben egészen szokásos élmény volt. Ott éltem volt át a kolozsvári unitárius templomban, azon az Áldozócsütörtökön, amikor negyedik gimnazista koromban konfirmáltam s először vettem Úrvacsorát. Micsoda mélyeséges áhitat és mekkora roppant alázat?! Ötvenhét serdülő ifjú roskadtunk térdre együtt az asztal körül az ősz főpásztor lelkéből könyörgő szavára ránk hullott áldás szent terhétől. Csak ilyen lehet a beteljesedés szent öröme is. —

Mindezeket azért emlegetem, mert őszi hálaadás előtt vagyunk most is. Változott világban, változott körülmények között. A földnek itt ezen a részén megszüntek a roppant ellentétek, nincsenek kenyértelen,

gondterhelt családok. A jól végzett, becsültetés, odaadó munka meghozta gyümölcsét s a föld bőségesen fizetett vissza minden csöpp verítéket. De mennyi baj van még a világban s milyen messzire vagyunk attól, hogy sehol se legyenek kenyértelen családok! Az embert kell szorgalmazzuk a technikai csodák világában a lelki és szellemi fejlődésre, hogy közelebb jusson önmagához. Úrvacsorai számadásunkban azt kell megvizsgáljuk, hogy emberségünk közelebb jutott-e Jézushoz, hiszen ő a mi eszményképünk. Erre emlékeztet most a kenyér s erre is kötelez. Szívemből kívánom minden embernek, hogy ilyen, vagy hasonló számadásában immár ne legyen többé soha semmi, ami vádolná őt s lelkiismereti nyugalma zavarná meg. mert a megtisztult és megigazult emberség legalább olyan drága és értékes, mint a mindennapi kenyér. Ebben az értelemben is Uram add meg a mi mindennapi kenyérünket.

Pethő István

Huszonöt esztendeje

Huszonöt esztendeje írta alá egyházunk, az elsők között a magyar állammal kötött egyezményt, mely rendezte és szabályozta az egyház és állam közötti viszonyt. Ennek az egyezménynek az alapján jutott el egyházunk arra a felismerésre, hogy a kialakuló új társadalmi rendben, a szocializmus építésében tevőleges részt vegyen.

Az egyezmény húsz esztendő határidőn belül rendezte az anyagi segélyezés kérdését is. Államunk és az Állami Egyházügyi Hivatal azonban felismerve, hogy az egyházak saját anyagi erőforrásaikból nem tudják működésüket az eddigi szinten biztosítani és főleg annak elismeréseként, hogy az egyházak részt vesznek a szocializmus építésében, a nemzeti összefogást szolgáló törekvésekben, a Hazafias Népfront munkájában és az Országos Béketanács szolgálataiban, az anyagi segítséget a húszéves határidő letelte után is biztosította.

Az egyezmény volt az alapja annak is, hogy az állam 1968-

ban elismerte egyházunk teljes önállóságát, és az időnként felmerülő újabb problémák, kölcsönös megbeszélés útján, számunkra kedvezően oldódtak meg.

Az első kép az 1948. okt. 7-én történt aláírás pillanatát örökíti meg, amikor egyházunk képviselőiben dr. Csiki Gábor püspöki helynök és a magyar állam képviselőiben dr. Ortutay Gyula vallás és közoktatásügyi miniszter az egyezményt aláírják. A második képen dr. Ortutay Gyula miniszter, mellette egyházunk küldöttei állnak, dr. Csiki Gábor püspöki helynök, Gyallay Domokos egyházi tanácsos, mint főgondnokhelyettes és dr. Gálfalvy István főgondnok.

AZ ÁLLAMI EGYHÁZÜGYI HIVATAL nevében Balló István elnökhelyettes és Kenderesi János főosztályvezető köszöntötte dr. Ferencz József püspököt születésének 65. évfordulóján, augusztus 29-én, a püspöki hivatalban. A budapesti egyházközség a szeptember 2-i istentisztelet utáni rövid ünnepségen, Bartók Béla főgondnok és a lelkészi kar szeptember 3-án a lelkészi értekezlet keretében fejezte ki jókívánságait.

Az Unitárius Élet olvasótábora nevében is tisztelettel és szeretettel kívánunk áldást a jó Istentől Főtisztelendő úr életére.

A HÖGYES UTCAI TEMPLOMOT szeptember 2-án ünnepi istentisztelet és úrvacsoraszolgálat keretében adták át, a május 16-án kezdődött renoválás befejeztével, rendeltetésének. Az ünnepi istentiszteleten Huszti János budapesti lelkész imádkozott, dr. Mézes Zsigmond, a Szabad Keresztény Gyülekezet lelkésze bibliaolvasást tartott, dr. Ferencz József püspök prédikált, Bence Márton lelkész felolvasta az adakozók névsorát, Pethő István ny. püspöki helynök úrvacsorai ágendát, Bajor János főjegyző úrvacsorai imát mondott, majd meg-

kezdődött az úrvacsoravétel kilenc palástos lelkész szolgálatával, Szász János, Kelemen Miklós, László Andor és Végh Mihály imádkoztak az úrvacsoravételen. Az ünnepi istentiszteletet és az úrvacsoravétel záróimájában Bence Márton, a gyülekezet lelkésze adott hálát Istennek a lelki ajándékokért. Dr. Ferencz József püspöki áldásával adta át a templomot a híveknek, hogy az szolgálja az ember megerősödését s becsületes helytállását a mindennapi munkában.

Együtt az emberiség békés jövőjéért

Ez év október 25-én ül össze a Béke-Világtanács Moszkvában, hogy hivatásának megfelelően hallassa szavát a világbéke kérdésében, állást foglaljon az emberiség létét érintő konfliktusok, ill. békétörekvések ügyében s kifejezésre juttassa szilárd meggyőződését azt illetően, hogy a jó akaratú emberek összefogása békét teremthet ezen a földön.

A Béke-Világtanács ülésén az öt kontinens képviselőket kap az egyes országok küldöttei révén. A Magyar Országos Béketanács szeptember végén ülésezik s választja meg küldötteit a moszkvai Béke-Világtanács ülésére, akik között ott lesznek az egyházak képviselői is. Ezt megelőzően országszerte folynak a helyi békebizottságok küldöttválasztó gyűlései, akik aztán egész népünk hangulatát, sokféle megnyilatkozását, megfontolt állásfoglalását viszik az Országos Béketanács ülésére, abban a nagyszerű felismerésben s nemes értelemben vett önértéket sugalló bensőséges lelki gazdagságban, hogy íme a mi népünk felnőtt immáron a nagy kérdések humánus áttekintésének képességéig s fennén hirdeti, hogy a magunk egyéni és társadalmi életének békéje a világ békéjével együtt áll vagy bukik. S tekintve, hogy a Béke-Világtanács ülésén a világ népei, küldötteik révén jelen lesznek, ezáltal a háború és a béke kérdésében való állásfoglalásuknak olyan etikai súlyt biztosítanak, hogy nem lesz, nem lehet széles e világon még egy olyan szervezet, amely megkockáztathatná a siker leghalványabb reményében az ellentmondást, vagy éppen a szembehelyezkedést. A Béke-Világtanács moszkvai ülése ugyanis fel fogja vetni a háború és a béke valamennyi kérdését, bárhol is jelentkezzék az. Nyilvánvalóan hathatós támogatást fog nyújtani az afrikai népeknek, hogy gyarmati és félgymarmati helyzetük megváltoztatásáért tovább kell küzdeniük s e küzdelmükben állandóan gyarapodni fog azoknak sora, akik erkölcsi és anyagi támogatásban részesítik őket. A latin-amerikai országok még egészen heterogén szabadságmozgalmai tiszta csengésű és őszinte hangot fognak hallani, olyat, amelynek legszebb vonása az egység lesz, hogy ennek nyomán ők maguk is megtalálják egymás kezét. Az ázsiai szubkontinens népei, különösen India, Pakisztán és Bangla Desh bizonyára tovább fognak haladni egymás érdekeinek olyan felismerésében, amely nem a szembenállást, hanem az együttműködést írja zászláira, különben nyomorúságukat fogják növelni. Indokína sokat szenvedett népei pedig újlag tapasztalni fogják, hogy az a több évtizedre visszanyúló szolidaritás, amely megsokszorozta erőiket véres és szörnyű veszteségeket követelő szabadságküzdelmükben, nem fulladt ki, nem ernyedett el, hanem még elevenebben él, az idő múlásával főnix madárként megújodik, mert a nemes ügy szolgálata mindig újabb és újabb erőgvűjtés és lelkesedés melegágya. S arról is nyilván szólni fog értelmes beszéddel a Béke-Világtanács ülése, hogy tudatában van annak, miszerint Vietnámban sáros még nem hallgattak el a fegyverek, hasonlóképpen Kambodzsában és Laoszban sem, s éppen ezért tovább tart cincinátusi életük, de a jóakaratú emberek százmillióinak együttérzése és támogatása elegendő erőt képvisel a párizsi megállapodások betartásának kikényszerítésére. És földkerekségünknek egyik legveszélyesebb pontján, a Közel-Keleten izzó katlannak forrását és robbanási veszélyét is látó szemmel fogja megnézni a Béke-Világtanács ülése s erőteljesen fogja hangsúlyozni az ott élő valamennyi nép érdekeit figyelembe vevő tárgyalások megegyezés útjának keresését, sőt megtalálását, mert el kell kerülni a katasztrofát, meg kell előzni a háborút a Közel-Keleten.

Érzésünk szerint nagy teret fog szentelni a Béke-Világtanács moszkvai ülése az európai kérdésnek, holott — mondhatná valaki — Európában béke van. Halálosan fontos azonban, hogy ez a béke ne csak megmaradjon Európában, hanem még biztonságosabb alapon nyugodjék. Európa ma is „kiterjed” az egész világra. Ami itt labilitás, az rontja a világ egyensúly-

helyzetét, ami pedig nyugodt építő munka és békés együttműködés, táplálja az egész világ jó közérzetét. Az európai biztonsági konferencia, amely a nyár elején Helsinkiben valami egészen újat indított el ennek az öreg és mégis mindig újat hozó földrésznek az életében — a szocialista országok sok kezdeményezése van benne jelen —, az európai biztonsági konferencia gyümölcsöket kell érleljen; a megkezdett úton tovább kell menni, az együttműködés szellemét sok-sok jóakaratú erősíteni kell, valamennyi európai nép el kell jusson oda, hogy zavartalanul tudja élvezni azt a gazdag erkölcsi-szellemi és anyagi kultúrát, ami rendelkezésére áll, ha a béke napja tartósan reá süt a ma élőkre és az ezután születendőkre egyaránt.

A Béke-Világtanács moszkvai ülése nagy elődökre emlékezik. Negyedszázada ült össze ugyanis a lengyelországi Wroclawban a világ értelmiségeinek a kongresszusa a békéért. A világ szellemi elitje volt együtt akkor s valamennyien nagyon határozottan átértézték, hogy írói, művészi, tudósi, papi-püspöki rangjuk csak annyiban jelent valamit, ha fokozott felelősséget indikál az egész emberiség békéjéért. Kezdeményezésük szárnyakat adott valamennyi nép béke-mozgalmának s ma, amikor szervezett formát öltött a békéért küzdők milliárdos tábora a Béke-Világtanácsban, úgy tekintünk reá, mint a népek lelkiismeretének hordozójára.

R. Filep Imre h. püspök síremléke

A Farkasréti temető főkapujával szemben levő 47-es parcellában állították fel R. Filep Imre h. püspök díszes, kopjafás síremlékét, Máthé Ferenc népművész alkotását. A síremléket az özvegy, a gyermekek, a család, az egyház vezetői a budapesti egyházközség lelkészei és gondnokai és szép számú tisztelői jelenlétében áldotta meg jún. 7-én, Dr. Ferencz József püspök.

Pethő István nyugalmazott püspöki helynök 70 éves

A kilencvenedik Zsoltár is jelentősnek mondja a hetvenedik esztendő, olyannak, amely mellett érdemes egy pillanatra megállni. Mi is ezt tesszük ez alkalommal, hogy köszönthessük Pethő István nyugalmazott püspöki helynököt, volt budapesti és pestlőrinci lelkészt, a Magyarországi Unitárius Egyház 1957–1966 közötti vezetőjét. Megkértük arra, hogy munkában gazdag életének néhány tapasztalatát ismertesse olvasóinkkal.

— Aranyosrákoson születtem, 1903. szeptember 15-én, a berki malomban — kezdte visszaemlékezését ny. püspöki helynök atyánk fia. — Szüleim földmívesek voltak, 8 tagú család 5 hold földdel. Születésem idején édesapám kisegítő volt a Berekben levő vízimalomban. A mi vidékünkön nem a „golya” hozza a gyermekeket, hanem a „nagy patak”. Így az én születésem eléggé szemléletesen kapcsolódik a két garatú falusi malomhoz. Tanítóm rábeszélésére indították el szüleim az életem szekerét, hogy a falusi iskola elvégzése után a gimnáziumba vigyen, mely a kolozsvári Unitárius Gimnázium volt. Azt mondom, hogy az „unitáriusoknál”, mert volt ott a reformátusoknak és a katolikusoknak is, sőt az államnak is egy-egy gimnáziuma. A konviktusban mindvégig „félkosztos” voltam. Ez azt jelentette abban az időben, hogy ebédet kaptam. Reggelire és vacsorára azonban csak egy-egy szelet kenyeret. Az első háború szűkös éveiben kenyér helyett sokszor egy-egy kanál hideg puliszkát. Érettségi után a Közgazdasági Akadémiára szerettem volna menni. Édesanyám vágya volt, hogy menjek a Teológiára, s ő a halálával kényszerített, hogy kedves álma szerint alakuljon az életem. Iskolakezdekori engedélyt kaptam, hogy az őszi mezőgazdasági munkák elvégzéséig otthon maradhassak. Ilyen engedélyt csak a Teológián lehetett kapni, az Egyetemen nem.

— A Teológián a társadalomtudományok érintettek meg igen jelentősen, mégis a gyakorlati dolgokra emlékezem legszívesebben. Az úgynevezett „nagyünnepi” legációkon megismerkedtem az erdélyi falu életével s engem valósággal rabulejtett a falu élete. Álmaim álma az volt, hogy a Teológia elvégzése után egy erdélyi faluba kerülhessek és ott megvessem a lábam, beleolvadjak a falu közösségébe s együtt nőjek velük; együtt emelkedjünk a fejlődés útján, a kultúra isteniesült magaslatai felé, együtt az egész ottani élettel, oda küzdve fel a kis falu közösségét, ahol valójában lennie kellene már az egész egyetemes emberi életnek. A sors ironiája, hogy alig egynéhány hónapot tölthettem Mezőszabodon, egy falusi gyülekezetben, ahonnan egyházi főhatóságunk ide-

küldött, a főváros milliós rengetegébe, ahol bizony könnyen el is vész az ember. És az is lehet, hogy itt soha nem tudtam olyan közel férközni az emberekhez, mint ott, ahol együtt kapáltam, kaszáltam, arattam, szántottam velük, s ha kellett még az ekéjét is beigazítottam,

hogy „tisztá” barázdát húzzon. Ezekre most is a legszívesebben emlékezem.

— Itteni egyházi tevékenységem eléggé ismert unitárius híveink előtt. A napokban jártam a pestlőrinci egyházközségben — lelkészkedésem egykori színhelyén — püspök és főgondnok afiaival, s ez a látogatás is megerősítette bennem régi hitvallásomat az egyházzal: minden egyházközségnek annyi tagja van, ahányat a lelkipásztorok be tudnak kapcsolni a gyülekezet életébe, hogy valamilyen felelősségük legyen azzal kapcsolatosan. A templomépítő gyülekezetnél — ilyen volt a pestlőrinci — az a jó, hogy ott mindenki az építőmunka lázában ég, s az alkotó lélek mámorá izzik az arcokon s annak parazsa fűti a szíveket. A kételkedők és a bámulók úgy elsorvadnak, mint a fa, melynek gyökerét elvágják. Az egyházközségek lelkét építenünk kell egészen az idők végezetéig.

— Gondolatban újra visszatérek a Teológiára, ahol az én lázadásaim indították el a falujárásokat. Olyankor 2–3 tanárunk vezetésével az iskolai év folyamán többször is összeszedtük magunkat és szombaton délből nekivágtunk egy-egy falunak, ahol aztán szombaton este és vasárnap úgynevezett teológusnapokat rendeztünk. Este kultúr-műsort adtunk. Vasárnap délelőtt az istentiszteleten lelkészi, kántori szolgálatot végeztünk, délután templomi műsorral szolgáltunk. Ilyenkor rendszerint fellépett a teológus-dalárda is.

— Ezzel a lelki és szellemi örökséggel, vagy mondjam is: „megterheléssel” könnyű volt Budapesten

az egyházközség különböző egységeinek munkájába bekapcsolódni és azokban részt venni. Hosszú ideig voltam a 345. sz. János Zsigmond Cserkész Csapat vezetője. 50–80 fiatal fiúval táboroztam az ország különböző vidékein, a Bakonytól Hollókőig, a Balatontól Lillafüredig. Akinek része volt benne, annak nem kell magyarázni, s aki nem ízlelte soha, s nem volt még ilyen ifjúsági közösségben, annak nem sokat érne a beszéd.

— Munkámban mindig segítségemre volt — lelkészi és egyházvezetői minőségemben egyaránt —, hogy minden embert tiszteltem és becsültem a maga helyén, ha emberségesen végezte dolgát s élte életét. Vannak unitárius eszményképeim is; elsősorban egyházalapító mártír püspökünk, Dávid Ferenc, s hasonlóképpen Szentábrahám Mihály püspök, aki az ellenreformáció idején elvett egyházi intézményeink — közöttük sok templom — pótlásáról úgy gondoskodott, hogy a diákokat és a híveket közös munkára tudta serkenteni; Aranyosrákosi Székely Sándor, Kriza János költő püspök. Legboldogabban azokra az egyszerű unitáriusokra emlékezem, akik velem együtt dolgoztak a pestlőrinci templomépítés hősi szakaszában. Ezek azok a kétkezi dolgozók, akik Kőmíves Kelemenjei lettek a mi életünknek, mert a lelküket és a saját életüket falazták bele az épülő falakba s túléltek most már a köveket. Hosszú sora lenne, ha mind fölemlegetném őket és a teljességben mégis hézagok lennének. Ki-ki végezze el az emlékezést a lelkében levő ereje szerint.

— A léleknek erről az építő erejéről mondanám el, hogy amikor a pestlőrinci presbitérium elhatározta a templomépítést, az egyik atyánk fia annyira megrémült az elénkbe meredő feladatoktól, hogy az egész családjával elköltözött Pestlőrincről, mert az összegyűjtött filléreink s a templomépítés költségei nagyon messze estek egymástól összecszerúságukban. Én természetesen nem az ilyen lelki erőre gondoltam az imént, de természetesen mindenkit a maga meggyőződése boldogít.

— Lelkipásztori tapasztalataimról elmondanám még azt, hogy ez a feladatkör az úgynevezett „szabad pályák” közé tartozik. Kötött időt csak a gyülekezeti szolgálatok jelentenek. Mégis annyiféle teendő jár vele együtt, hogy ha fizikai és lelki erőnk lenne hozzá, hétfőn reggeltől vasárnap estig egyfolytában dolgozhatnánk s akkor is maradna tennivalónk. Annak a lelkipásztornak, aki benne él a hívek közösségében, nincsenek prédikálási gondjai. A hívekkel való szakadatlan kapcsolat és érintkezés valósággal rázúdítja a lelkipásztorra

azokat a problémákat, amelyek a szószékre kíváncsnak s azok elől nem lehet és nem is szabad kitérni. Csak azok a szolgálatok igazán építők, amelyek az életből fakadóan közvetlenül az élthez szólnak.

— Unitárius Egyházunknak azt kívánom, hogy a lelkipásztorai ezen a vonalon keressék lelki nyugalmukat, életük legtisztább örömét s nagy élményeiket. Az evangélium csak akkor evangélium, ha a benne levő életet át tudjuk élni; erre minden lelkipásztorunk törekedni szent kötelessége.

Hosszú élet gazdag tapasztalatai tárulnak fel olvasóink előtt Pethő István nyugalmazott püspök helynök visszaemlékezéseiből. Bizonyára

szerénysége nem engedte meg, hogy még sok mindenről szóljon. Hívei és tisztelői közül sokan tudják, de a fiatalabbak okulására még emondjuk azt is, hogy az 1931—32-es akadémiai évet az angliai unitáriusok Manchesterben működő teológiai főiskoláján töltötte. Püspöki helynöksége idején több alkalommal képviselte egyházunkat, akkori munkatársaival egyetemben, külföldi egyházi összejöveteleken. 1958-ban jelen volt és felszólalt az angliai unitáriusok évi közgyűlésén. 1961-ben és 1964-ben részt vett az IARF Davosban és Hágában tartott nemzetközi kongresszusain. Idehaza pedig éveken keresztül képviselte egyházunkat az Országos Béketanács és a Hazafias Népfront

munkájában. Kezdeményezésére az unitárius lelkészek munkaközössége 1960-ban unitárius imakönyvet írt és adott ki, melyet híveink ma is használnak.

Minden egyházközösségben és a legtöbb unitárius szórványban megfordult és prédikált.

Nyugalomba vonulása óta is, egykori szószékén, a budapesti Högyes Endre u. 3 szám alatti templom szószékén és a gyülekezeti összejöveteleken időnként szolgálatokat végez s amikor teheti, felkeresi egykori pestlőrinci gyülekezetét is.

Kívánjuk, hogy a jó Isten adjon még hosszú esztendőket Főtisztelendő Pethő István atyánkfiának családjá és unitárius egyházunk örömére.

Olvastuk...

A Keresztyén Békekonferencia küldöttségét 1973. áprilisában fogadta Dr. Kurt Waldheim, az ENSZ főtitkára. A küldöttséget Dr. Bartha Tibor református püspök, a KBK alelnöke vezette és jelen volt többek között Dr. Tóth Károly, a KBK főtitkára is.

A Theológiai Szemle szerkesztését, Dr. Kádár Imre elhunytával, dr. Pröhle Károly evangélikus teológiai professzor, az Ökumenikus Tanács főtitkára vette át. Társszerkesztők: D. Dr. Pákozdy László Márton, Palotay Sándor és Dr. Tóth Károly.

A római katolikusok TEOLÓGIA c. tudományos szemléjét Dr. Szennay András professzor szerkeszti, akit nemrégiben pannonhalmi főapáttá neveztek ki. A szemle munkatársai a Katolikus Akadémia professzorai.

A kolozsvári Keresztény Magvető irányítását dr. Kiss Elek püspök elhunytá után Dr. Kovács Lajos püspök vette át. A szerkesztés munkáját Dr. Erdő János professzor végzi Szabó Árpád, Szabó Dezső és Sebe Ferenc szerkesztőbizottsági tagok segítségével. Rövidesen megjelenik az 1973. évi évfolyam első és második száma is.

Ha valaki erre az 1861-ben alapított unitárius egyházi szemlére előfizetni óhajt, forduljon szerkesztőségünkhöz.

A Békehírnökben, a Baptista Egyház lapjában olvassuk, hogy az Európai Baptista Szövetség zürichi konferenciáján résztvettek Palotay Sándor, a Szabadegyházak Tanácsának elnöke, Laczkovszki János egyházelnök, Révész László alelnök és Nagy József teológiai professzor. A konferencián részt vett magyar baptista énekhar eredményes szerepléséről külföldi utunk alkalmával spanyol és más baptista lelkipásztoroktól a legnagyobb elismerés hangján értesültünk.

A Reformátusok Lapja hosszú interjút közölt dr. Berki Feriz esperes adminisztrátorral, akit a moszkvai Orthodox Teológiai Akadémia eddigi egyházi munkája elismeréseként díszdoktorrá avatott.

A dunántúli református egyházkerület Somogyi József Kossuth díjas szobrászművészt választotta főgondnokaül.

A szovjetunióbeli Zagorszkban a római Keresztény Egységtitkárság és a moszkvai Orosz-Orthodox Patriarchatus képviselői megbeszélést tartottak. A záróülésen jelen volt Jan Willebrans bíboros a Keresztény egységtitkárság elnöke — aki részt vett az IARF 1964 évi hágai kongresszusán is — és Pimen moszkvai orosz-orthodox pátriárka.

Az Evangélikus Élethöz értesültünk, hogy a Dr. Mihályffy Ernő elhalálozásával megüresedett egyetemes felügyelői tisztségre Dr. Fekete Zoltán professzort, eddigi egyházkerületi felügyelőt jelölték. Édesapja, néhai

Fekete Zoltán soproni professzor egyházunk áldozatos tagja és soproni szórványunk gondnoka volt.

A Baptista Egyház szegedi kápolnáját Martin Luther King, az ismert baptista polgárjogi harcos emlékének szentelték.

A Keresztyén Békekonferencia egyik alelnöke, Janusz Makowski lengyel professzor váratlanul elhunyt.

A KBK indiai albizottsága a japán keresztény békeszövetség meghívására augusztus elején Tokióban ülést tartott „Megvalósult-e a béke Vietnamban?” téma jegyében. Az ülésen dr. Miroslav Novak prágai pátriárka elnökölt.

Az amerikai és angol unitárius egyházak évi közgyűlésükről megleghangú üdvözlést küldtek.

A kanadai unitárius egyház május 18—21 napjain az Ontario állambeli Kingston város egyetemén tartotta évi közgyűlését, ahonnan egyházunkat is üdvözölték. Az ünnepi szónok Flora MacDonald országgyűlési képviselő volt. A kanadai unitáriusok elnöke Clayton Peterson készíti elő munkatársaival együtt az IARF 1975-ben Montreálban tartandó kongresszusát.

Az amerikai unitáriusok százezer példányt meghaladó lapján, az Unitarian Universalist World-on kívül több teológiai szemle is megjelenik. Az „Unitarian Universalist Christian” c. szemle — szerkesztője Richard E. Myers lelkész elsősorban az amerikai unitáriusoknak a keresztény hagyományhoz való tartozását hangsúlyozza.

Az amerikai unitáriusok évi közgyűlése, a kanadai Torontóban, a következő négy éves ciklusra egyhangúan az eddigi elnököt, Dr. Robert Nelson West-et választotta meg.

Az angol unitáriusok Bristolban tartott közgyűlése Jacob Davis walesi unitárius lelkészt választotta meg az 1973—74. évi ciklusra az egyház elnökévé. Ősi szokás szerint a beiktatás alkalmával a Wales különböző tájairól megjelent hívek régi népdalok éneklésével köszöntötték.

A csehszlovák huszita egyház Husz Jánosról elnevezett teológiai fakultása 1950-ben alakult, az 1973—74 évi dékán Dr. Miroslav Kanák, az egyháztörténelem professzora.

Siebenbürgisch-sächsische Kirchenburgen címen Franz Letz szerkesztésében a müncheni Hans Meschendörfer cég kiadásában szép album jelent meg, mely számos erdélyi szász evangélikus vártemplom képét közli és ismerteti a templomokra vonatkozó részletes adatokat.

Zygon címen jelenik meg a chicagói egyetemhez tartozó Meadville/Lombard unitárius teológiai fakultás professzorának, Ralph W. Burhoe szerkesztésében egy a vallás és a tudomány kérdésével foglalkozó szemle.

A szerkesztőbizottság tagjai között számos amerikai egyetemi és teológiai professzor nevét olvashatjuk.

A frankfurti Unitarisches Mitteilungsblatt legutóbbi száma részletes beszámolót közöl az 1973. áprilisában tartott értekezletről melyen részt vettek a Szövetségi Köztársaságban működő különböző unitárius és szabadelvű csoportok képviselői, megbeszélték az IARF-ben való együttműködés módozatait. A szemle szerkesztője Dr. H. Todt frankfurti unitárius lelkész.

A Glaube und Tat c. szemle, a humanista német unitáriusok folyóiratának július–augusztusi száma részletesen beszámol az április hó végén Detmoldban tartott közgyűlésről, melyen vendégként részt vett és felszólalt Dr. Ferencz József püspök is.

Az oxfordi egyetemhez tartozó Manchester College dékánját H. Lismer Short egyháztörténész professzort a chicagói egyetemhez tartozó unitárius teológiai fakultás tiszteletbeli teológiai doktori címmel tüntette ki. Az oklevelet az ünnepelt betegsége miatt Dr. Malcolm R. Sutherland chicagói dékán július 3-án Oxfordban nyújtotta át.

Az IARF-hez tartozó francia nyelvű tagegyházak október első napjaiban Franciaországban, Strassbourg közelében teológiai konferenciát tartanak, melyen egyházunkat Bajor János főjegyző képviseli.

Jean Schorer nyugalmazott genfi protestáns lelkész 83 éves korában elhunyt. A genfi Szent Péter katedrálisban, Kálvin János egykori szónékéről, melynek az elhunyt J. Schorer lelkész évtizedeken át prédikátora volt, utóda Dr. Henry Babel búcsúztatta. A templomban több mint nyolcszáz olyan személy volt jelen, akiket egykoron Schorer lelkész készített elő a konfirmációra. A megboldogult egyházunknak jó barátja volt. Emlékeztét a franciaországi Evangéle et Libertée c. szemlében Dr. Babel öröközte meg.

A japán buddhisták The Kosei Times c. angol nyelvű havi szemléjében olvassuk, hogy Nikkyo Niwano elnök hosszabb megbeszélést folytatott Dr. D. Harrington New York-i unitárius lelkésszel és Dr. Michael Ramsey canterbury-i anglikán érsekekl.

A német szabadelvű és haladó protestánsok, akiknek programján az egyház és az állam szétválasztása is szerepel, eddigi szemléiket megszüntették s 1973. júliustól Der Humanist címen közös folyóiratot adnak ki.

Király István dr. egyetemi professzor az egyik budapesti református gyülekezet párbeszéd sorozatában „Egyház és társadalom — ökumené és emberiség” címen előadást tartott. Király professzor, aki egyben országgyűlési képviselő is, szólt társadalmunk közös erőfeszítést igénylő feladatáról, a szocialista emberformálásról, mert „szükség van azokra az értékekre, amikkel a vallásos emberek is gazdagítani tudják a társadalmat, elsősorban a maguk mindennapi munkájával, és szükség van arra is, hogy mi — marxisták és keresztények — minden alkalmat megragadjunk egymás gondolatának megismerésére, nézeteink tisztázá-

sára.” A gondolatokban gazdag előadást, melynek számos megállapításával mindnyájan egyetértünk, az Új ember c. katolikus hetilapban Hegyi Béla részletesen ismertette.

Az IARF nemrégiben összeállította a tagegyházak kiadásában megjelenő szemlék, folyóiratok jegyzékét. E jegyzék alapján megállapíthatjuk, hogy a tagegyházak kiadásában az alábbi országokban jelenik meg rendszeresen egy vagy több unitárius és haladó szellemet tükröző kiadvány: Amerika, Ausztrália, Belgium, Csehszlovákia, Dánia, Franciaország, Német Szövetségi Köztársaság, Nagy-Britannia, Kanada, Magyarország, India, Japán, Hollandia, Románia, Észak-Írország, Dél-Afrika, Svédország és Svájc.

A belfasti unitárius „First Presbyterian Church” temploma az angol katonaság által felállított kerítésen belüli területen fekszik. Az istentiszteletre igyekvő autós vagy gyalogos híveket a katonaság minden alkalommal személyes motozásnak veti alá.

A gyülekezet lelkésze D. G. Wigmore-Beddoes mint a „Modern Free Churchman” szerkesztője is nehézségekkel küzd, mert a nyomdát, ahol e szemléket előállítják nemrégiben bombatámadás érte.

Dr. Heinz Schlötermann, mannheimi lelkész a bádeni szabadelvű gyülekezetek szövetségének elnöke 60. születésnapjának betöltése után egészségügyi okokból állásáról lemondott. A kibúcsúzó istentiszteleten az IARF üdvözlét Diether Gehrman főtitkár tolmácsolta. Dr. Schlötermann, aki 1972 óta az IARF alelnöke, reméli, hogy e munkakörét továbbra is be tudja tölteni.

Freie Religion c. teológiai szemlében Sigurd Taesler, a frankfurti unitárius gyülekezet lelkésze „Freie Religion und Gesellschaft” — „Szabad vallás és társadalom” címen érdekes tanulmányt írt.

A Junge Kirche, az európai keresztények folyóiratának 1973. évi májusi számát a 70. életévet betöltött Dr. Heinz Kloppenburg tiszteletének szentelte. A nemzetközi protestáns világ számos jelentős személyisége írt tanulmányt e kötetben, köztük dr. Pákozdy László Márton református teológiai professzor is „Das Werk des Heiligen Geistes” címen.

Örömmel olvassuk az utóbbi hónapokban „Die Zeichen der Zeit” című a Német Demokratikus Köztársaságban megjelent egyházi szemlé, mely az ottani protestáns egyház életéről és problémáiról ad tájékoztatást.

VI. Pál pápa, XXIII. János pápa utóda, tíz éve áll a katolikus egyház élén. A bíborosi kollégium előtt mondott egyik beszédének iránymutató gondolatát idézi az „Új ember”: „Nyitottság a világ felé” címen. „A katolikus egyháznak éppenúgy, mint a többi keresztény és nem keresztény egyháznak nyitottan kell szemben állnia a világ egyre sűrűsödő problémáival szemben”.

Unitárius találkozó Afrikában

Az IARF védnöksége alatt dr. Dana McLean Greeley, az IARF volt elnöke kezdeményezésére 1973 augusztusában unitárius találkozóra került sor Afrikában, a nigériai Lagosban.

A találkozóval kapcsolatos összefüggéseket a lagosi Unitarian Brotherhood Churchben — az unitárius testvériség templomában — tartották. Afrikai részről nigériai és ghanai unitáriusok voltak jelen, akik örömmel üdvözölték az amerikai, angol és magyar unitáriusok képviselőit, — Bartók Béla főgondnokunkat. A találkozóról lapunk karácsonyi számában részletes ismertetést fogunk közölni.

A lagosi megnyitó értekezlet elnöki asztala, balról jobbra: A Sayombo-Abowaba lagosi unitárius superintendens, dr. George Marshall lelkész, Boston, Alade Shonubi mérnök, lagosi világi vezető, dr. D. Greeley, B. Hodkinson lelkész, Manchester, Anglia, Bartók Béla főgondnok, dr. P. Martins, ügyvéd, a lagosi gyülekezet titkára. Az elnökségnek háttal, a kép jobb oldalán ülnek a ghanai unitáriusok képviselői.

DR. ALBERT JÁNOS

Kossuth-díjas vegyész-mérnök,
1896—1973

Egykori nagy nevű, imakönyvíró tordai unitárius lelképásztor fia, aki megjárta az első világháború olasz frontját. A budapesti műegyetemen szerezte meg oklevelét, majd rövid tanársegédi munka után az ipari termelés szolgálatának szentelte életét. Érezte és tudta azt, hogy így tud az embernek szolgálni. A második világháború befejezése után az építőipari kutatás szolgálatába szegődött és számos új eljárást dolgozott ki az építő és hőszigetelő anyagok előállítására.

Egyike volt azoknak a keveseknek, akiket kormányzatunk a gyárak államosítása után az igazgatófőmérnöki állásból műszaki vezetővé léptetett elő.

Tudományos munkássága elismeréseként előbb a kandidátusi, majd a műszaki tudományok doktora fokozatot nyerte el, s 1960-ban kormányzatunk egész életművéért Kossuth-díjjal tüntette ki.

Özvegye gyászában őszinte együttérzéssel osztozunk

Szokolay Béláné Tompa Márta

1973. június 1-én temettük el Mártá nénit, három gyermek édesanyját, egyházunk hűséges tagját. Az idősebbek még emlékeznek arra, hogy mint szavalóművésznő is kiváló volt. Az első egyike, akiket egyházunk, a második világháború befejezése után a legmagasabb egyházi törvényhozó testületünk tagjai közé választott az asszonyok közül. Lapunknak is hűséges munkatársa volt, több eredeti cikke mellett szívesen fordított angol unitárius egyházi lapokból is.

Mint fiatal leány az angliai unitáriusok Channing középiskolájában tanult, később Ausztriában is töltött néhány évet.

Szerette és tisztelte egyházunk múltját és nagy odaadással vett részt abban a munkában, amikor egyházunk Gyallay Domokos: Dávid Ferenc testamentuma c. színművét előadta.

Nagy részvét mellett temettük el dr. Ferencz József püspök és Huszti János budapesti lelkész szolgálatával, a farkasréti temetőben.

Id. Kelemen Miklós ny. MAV felügyelő — néhai Kelemen Lajos történetíró testvére és Kelemen Miklós hődmézővárosi lelkész édesapja 85 éves korában elhunyt. A temetési szertartást Szegeden Bajor János egyházi főjegyző vezette. A hirtelen bekövetkezett halálra vigasztalást kívánunk.

Szent-Iványi Árpád, a Magyar Nemzeti Bank főcsoportvezetője, ápr. 9-én 52 éves korában váratlanul elhalt. Néhai dr. Szent-Iványi Árpád budapesti egyházközség gondnokunk legidősebb fia volt. Elhunytát felesége és leánya, édesanyja és testvérei és a nagyszámú rokonság gyászolja. Temetésén Huszti János budapesti lelkész szolgált.

Györffy József, a kolozsvári unitárius kollegium egykoron kiváló tornasza, az örök optimista, a Magyar Filmgyártó Vállalat gyártásvezetője, váratlanul 57 éves korában, jún. 19-én elhalt. Megszámlálhatatlan magyar filmgyártásvezetője volt és nevéhez fűződik a nemzetközi stúdió megalapítása is. Temetésén egyházunk vigasztalását dr. Ferencz József püspök hirdette, ezt követően pedig több munkatársa vett búcsút a szakma kiváló halottjától.

Kovács Gyula békéscsabai hívünk váratlanul elhunyt. Temetésén Bajor János hirdette a vigasztalás ígét. A megszorodott családnak, köztük a testvér dr. Kovács Lajos romániai unitárius püspöknek vigasztalódást kívánunk.

Elhunytak, eltemették...

Kovács József, megh. 1973. jan. 21-én, 93 éves korában; Razmán Elekné febr. 2-án, 70 éves; Hadnagy Dénes febr. 3-án, 82 éves; Botár Aladár febr. 16-án, 82 éves; öz. Somogyi Andorné, jan. 24-én, 84 éves; Szentpáli Gyula, febr. 26-án, 75 éves; Tamási Ferencné márc. 5-én, 71 éves; Tamási Mihály márc. 18-án, 83 éves; Nyitrai Jánosné márc. 23-án, 82 éves; Darabán Györgyné márc. 28-án, 75 éves; Osváth Ferenc márc. 30-án, 75 éves; öz. Kuti Károlyné ápr. 4-én, 84 éves; Deák Ferenc ápr. 15-én, 49 éves; András Albert ápr. 20-án, 74 éves; Kereskes Jenő máj. 16-án, 62 éves; Pap Árpádné máj. 9-én, 53 éves; Ferenczy Sándorné máj. 24-én, 32 éves; Szilágyi Gáborné máj. 5-én, 70 éves; Rehling Józsefné máj. 17-én, 84 éves; Földes Paula Emma jún. 9-én, 43 éves; Liszkay Weisel László jún. 15-én, 76 éves; öz. Hadnagy Imréné jún. 25-én, 79 éves; Török Gyula jún. 28-án, 61 éves; Szentgyörgyi József júl. 19-én, 50 éves korában.

Turi Béláné — Rákospalota — febr. 7-én, 74 éves; Egyed István — Újpest — márc. 30-án, 58 éves; Nagy Dénesné, sz. Miklós Julianna — Rákoshegy — ápr. 4-én, 80 éves; Farkas Istvánné, sz. Péterffy Gyöngyvér — Sashalom — aug. 3-án, 59 éves korában.

Aldás emlékül.

HÍREK

Őszi hálaadó ünnepünkön, szeptember 30-án, vasárnap templomainkban ünnepi istentiszteletet tartunk és úrvacsorát osztunk. Az egyházközségek előjárói tisztelettel és szeretettel kérik a hívek szíves adományait az Úrasztala megterítéséhez.

Dr. Kalotai Tibor főorvos, egyházi tanácsos és felesége 10 000.— forintot adományoztak a budapesti Högyes Endre utcai templomunk helyreállítására. Isten gazdag áldása legyen és maradjon életükön.

Halottak napjának előestéjén, november 1-én (csütörtökön), este 6 órakor V., Nagy Ignác utcai templomunkban halottainkra emlékezve istentiszteletet tartunk, melyre híveinket szeretettel hívjuk és várjuk.

Gyülekezeti összejöveteleket tartanak szeretetvendégséggel a budapesti egyházközségben: Nagy Ignác utcai gyülekezeti teremben okt. 6-án, november 3-án és december 1-én; a Högyes utcai gyülekezeti teremben okt. 21-én és november 18-án., mindig délután 6 órakor.

Kocsord

Végh Mihály lelkész és a konfirmáltak csoportja a jún. 24-iki ünnepi istentisztelet után. A konfirmációs istentiszteleten prédikált és az ifjakat megáldotta Dr. Ferencz József püspök.

Végh Mihály lelkész, Bakos Zsigmond gondnok, Kiss András pénztárnok, a presbíterek és a hívek segítségével buzgólkodnak a lelkészi lakás újjáépítésén.

Faragó Laura énekművésznő is részt vett a berlini VIT ifjúsági világtalálkón és szereplése elismeréseként VIT-aranyérmert nyert. Faragó Laura több gyülekezeti napunkon híveinket gyönyörködtette népi hagyományokat idéző énekeivel. Szeretettel üdvözljük ebből az alkalomból.

Rádió közvetítette istentiszteletünket a Petőfi adón szept. 16-án vasárnap reggel 7 órakor Szász János lelkész szolgálatával. A következő közvetítések időpontja: okt. 7. és dec. 2.

Pálffy Gyula atyánkfiának 50 éves eredményes mérnöki munkássága elismerésül arany-diplomát adományozott a Műszaki Egyetem rektora. A kitüntetés átadására a Műegyetem dísztermében ünnepélyes keretek között került sor szeptember 8-án.

Szeretettel köszöntjük ebből az alkalomból Pálffy Gyula presbíter atyánkfiát.

Dr. Bódi János és felesége Imre Rozália, lovászpátonai híveink augusztus 29-én a Nagy Ignác utcai templomban 50 éves házassági évfordulójuk alkalmából egyházi megáldásban részesültek Huszti János lelkész szolgálatával. Szeretettel köszöntjük az aranymenyegzőjüket ünneplőket.

Külföldi hírek

Jusztinian, a román orthodox egyház pátriárkáját mi is köszöntjük eredményes munkássága 25. évfordulóján. Isten áldását kerjük további munkájára.

A román orthodox egyház szent szinódusa craiovai metropolitának választotta meg Teoctist aradi orthodox püspököt, aki jelen volt dr. Kovács Lajos romániai unitárius püspök tavalyi beiktató ünnepélyén, és az ünnepi ebeden püspökünk asztalszomszédja volt. Új tevékenységét munkakörében szeretettel köszöntjük. A metropolita az üdvözlést meleg hangú levélben köszönte meg.

Homoródalmáson tartotta ezévi közgyűlést az udvarhely-keresztúri egyházkör, új esperese ifj. Báró József elnöklése alatt. Az ülésen részt vett dr. Kovács püspök is.

Jakab Dénes lelkészt nevezte ki dr. Kovács Lajos püspök a megüresedett szentábrahádi egyházközségbe.

Pálffy Antal a kolozsvári unitárius kollégium egykori diákja és később tanára Marosvásárhelyt elhunyt. Nagy részvét mellett temették el.

Péter Ödön ravai lelkész 54 éves korában elhunyt. Aroni családból származott. Apja jánosfalvi és bözödújfalui lelkész volt. Aldott legyen emlékezete. Elhunytát feleségén és öt gyermekén kívül id. Nagy Géza, budapesti buzgó templomjáró hívünk, mint apósa gyászolja.

Az egykori székelykeresztúri unitárius főgimnáziumban ötven évvel ezelőtt érettségizettek ötvenéves találkozója tartottak júl. 22-én. Az istentiszteleten az egykori vendiákok egyike, Kelemen Imre ny. lelkész, v. oklándi esperes szolgált.

A kolozsvári unitárius kollégium negyven évvel ezelőtt érettségizett diákjai találkozója Kolozsvárt, Torockón és Nagenyeden tartották. A torockói unitárius templomban tartott istentiszteleten két vendiák, Miklós István medgyesi és Kiss Zoltán kövendi lelkészek szolgáltak. A találkozóon messze távolba szakadt vendiákok is részt vettek.

Bikfalvi Barbara zenetanárnő, néhai dr. Kiss Elek püspök unokája és Szívós Péter mérnök, Londonban házasságot kötöttek. Isten áldását kívánjuk a fiatal párra.

Petőfi Erdélyben c. képes album jelent meg dr. Mikó Imre és ifj. Dávid Gyula szerkesztésében. Az album Magyarország is a könyvkereskedésekben megvásárolható, vagy előjegyezhető.

A Petőfi albumnak érdekes unitárius vonatkozásai is vannak. Annak idején Kolozsvárt Brassai Sámuel kalauzolta Petőfit. Közlök a szerkesztők Petőfinek Berde Mózsához intézett érdekes levelét is. Az unitárius történetírók közül sűrűn szerepel Kövári László Dr. Kiss Ernő és Szentmártoni Kálmán. A ma is élő erdélyi unitáriusok közül, mint adat-szolgáltatókról megemlékezés történik Péter Lajos ny. gimnáziumi igazgatóról, Máthé Sándor és Fülöp Árpád lelkészekről.

Szegedi leányegyházközségünkben — a szeretettel átengedett Honvéd utcai református templomban jún. 30-án Kovács Ágnes és Kovács Géza házasságát áldotta meg a beszolgáló Kelemen Miklós lelkész. Kovács Ágnes, Kovács Dénes szegedi gondnokunk leánya. — Ugyanitt júl. 21-én Farkas Ferenc és Lakatos Lenke házasságára kérte Isten áldását Kelemen Miklós lelkész. Mindkét fiatal párnak sok örömet és boldogságot kívánunk.

A szegedi leányegyházközségben az ősz folyamán Kelemen Miklós lelkész a havi egy alkalommal tartott istentiszteleteken túlmenően, havonta egy alkalommal gyülekezeti összejövetelt tart, melyen egyházközségünk nagyjainak életét és munkásságát ismerteti. A szegedi Honvéd utcai református templomban du. 1/2 5 órakor tartandó istentiszteletek időpontja: okt. 20; nov. 17; dec. 26. — úrvacsoraozttással egybekötve. Az előadások időpontja: okt. 6; nov. 3; dec. 1. Szegedi és környékbeli híveink figyelmét felhívjuk ezekre az alkalomokra.

Bélyegsarok

„A tudás, a szeretet iránytűje nélkül méreg és gyilok.”

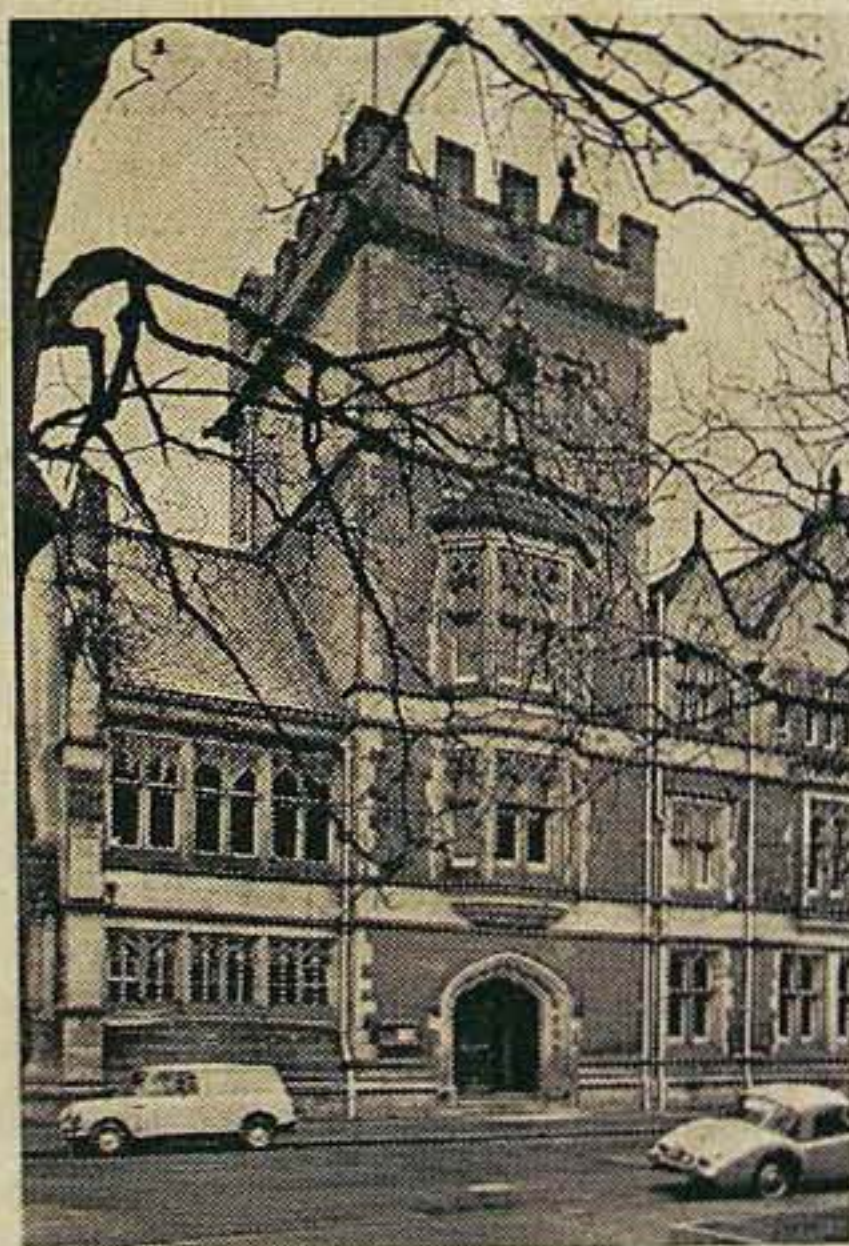

Az utóbbi időben szinte évenként értesültünk valamilyen szenzációról, amely arra hívja fel figyelmünket, hogy többféle szempontból különös korszak a mienk. Ez az időszak a második világháború végével kezdődött, amely egyben az atomkorszak mindennél nyilvánvalóbb és fenyegetőbb kezdetét jelentette. Nem sokkal ezután beléptünk a világűr meghódításának korszakába. Azóta egyre gyakrabban vagyunk tanúi az évszázad eseményeinek, hála a gyógyító technikai eredményeknek.

A jelen tevékenysége közben gyakran felmerül a kérdés: Milyen lesz a jövő? A jóslás — szinte észrevétlenül — tudománnyá alakult és ma futurologiának nevezzük.

Az életkor ugrásszerű növekedése következtében azt mondhatnánk,

Oxford

Az oxfordi egyetemhez tartozó unitárius Teológiai Fakultás kormányzó testülete, az 1972/73. év záró ülésén dr. James L. Adamst, az amerikai Harvard egyetem ny. professzorát, Dr. Kovács Lajos romániai és Dr. Ferencz József magyarországi unitárius püspököket, — utóbbiak mindketten egykoron az intézet hallgatói voltak — „Honorary Fellow”-á, tiszteletbeli tanárrá választotta meg.

Képünkön a Manchester College főbejárata látható, balra a földszinten a fakultás temploma, jobbra az emeleten a dékáni szoba és a könyvtár.

hogy a ma embere egyúttal a holnap embere is, akinek a számára nem közömbös, hogy öregségét milyen társadalmi, anyagi és technikai körülmények között éli le. A jelen tevékenységét és törekvéseit tehát egyre inkább a jövő problémái határozzák meg. A jövőt természetesen senki sem jósolhatja meg biztonsággal és nyilván lesznek olyan területek, amelyekben nem lehet továbbjutni, bár ma még az ellenkezőjét hisszük; vagy pedig az eredmények annyira a távoli jövőben rejlenek, hogy számunkra alig van gyakorlati jelentőségük; de az bizonyos, hogy már a ma emberét sok-sok károsodás éri környezetének szennyeződése révén és fogja érni, ha nem vigyázunk.

Jaques Piccard, a mélytengeri kutatógömb feltalálójának fia, azt mondotta: „Erősen kétlem, hogy az emberiség túléli ezt az évszázadot.” Az atomháború veszélyén kívül utalt „a kiterjedt gyilkos hatású szennyeződésre, amely megrontja belélegzett levegőnket, ivóvizünket és megművelt földjeinket”.

Az 1972-ben, Stockholmban rendezett nemzetközi környezetvédelmi tanácskozáson ijesztő adatokat ismertettek többek között a tengerek olajszenyeződéséről. A szennyezett területen a halak elpusztulnak, vagy ha nem is pusztulnak el, húruk emberi fogyasztásra alkalmatlanná válhat. Hónapokba telik, míg a kőolajjal szennyezett víz öntisztulása lezajlik. A folyók és a tavak vizét az ipari vállalatok, a hajók, a motorcsónakok, a levegőt az autók és egyes gyárak szennyezik. A tudományos kutatás és a technikai fejlesztés céljai között természetesen szerepel e veszélyek csökkentése.

Nekünk, az „embernek” mindent meg kell tennünk környezetünk védelméért. Ezért mutatjuk be olvasóinknak a svájci posta kiadásában megjelent, a környezetvédelem propagálását célzó bélyeget.

Dr. Kiss József

UNITARIUS ÉLET

Laptulajdonos

a Magyarországi Unitárius Egyház
Felelős szerkesztő és kiadó:

Dr. Ferencz József

1092 Budapest IX., Hőgyes Endre u. 3.

Táv.: 137—186.

A szerkesztő bizottság vezetője:
Bencze Márton

Tagjai: Bajor János és Szász János

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI 1900 Budapest V., József Nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215—96 162 pénzforgalmi jelzőszámára.

Evi előfizetési díj 30,— forint

Külföldre évi 36,— forint.

INDEX: 25.842

73.2776/2-03 — Zrínyi Nyomda, Budapest.
Felelős vezető: Bolgár Imre vezérig.